

СМРЪК

АО

TERRY PRATCHETT

SNUFF

© Terry and Lyn Pratchett, 2011

First published in 2011 by Transworld Publishers.

Transworld Publishers is part of the

Penguin Random House group of companies

illustrations copyright © Paul Kidby

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

СМРЪК

© Архонт – О, 2022

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Илюстрации: © Пол Кидби

Превод: © Катя Анчева

Редактор: Весела Петрова

Коректор: Нели Германова

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-146-1

ТЕРИ ПРАГЧЕТ

СМРЪК

София, 2022

На Роб... за помежду почивните му дни

*На Ема... за това, че ми помогна
да разбере гоблините*

И на Лин... завинаги

Гоблинското разбиране за света се корени в култа или може би веруюто към Ънгю. Това, накратко казано, е изключително сложна религия, изповядваща прераждането въз основа на светостта на телесните секрети. Основната ѝ догма е следната: всичко, което се отделя от гоблинското тяло, очевидно е било част от него и следователно трябва да се почита и съхранява надлежно, за да бъде погребано с неговия собственик, когато му удари часът. Междувременно съответният материал се складира в ънгюви съдинки – забележителни творения, за които ще разкажа по-късно. Малко отблъскващо заключение е, че това не може да бъде постигнато от никое същество, освен ако не разполага с голямо състояние, значително складово пространство и хрисими съседи.

Ето защо на практика повечето гоблини тачат Ънгювата троица, т.е. онова, което би могло да се нарече битовата и по-олекотена форма на религията, включващо ушна кал, изрезки от нокти и сополи. Водата като цяло не се счита за ънгю, а за нещо, което минава през тялото, без изобщо да бъде част от него. Обосновката е, че няма съществена разлика в течността преди и след консумацията (което, за жалост, хвърля светлина върху качеството на водата, добивана в подземните им бърлоги). На същия принцип фекалиите се считат за храна, която просто е претърпяла промяна на състоянието. Колкото

и да е чудно, зъбите не представляват интерес за гоблините. Те гледат на тях като на вид израстъци. Също така очевидно не отдават и значение на косата, с каквато, следва да се отбележи, рядко могат да се похвалят.

Тук лорд Ветинари, патриций на Анкх-Морпорк, спря да чете и се загледа в нищото. След няколко секунди нищото бе засенчено от силуета на секретаря му Дръмнот (който, трябва да се каже, беше изградил кариерата си, материализирайки се от и в нищото).

– Изглеждате замислен, милорд – отбеляза Дръмнот, като добави към констатацията си деликатна въпросителна, която постепенно се изпари.

– Потресен съм, Дръмнот, потресен до сълзи.

Дръмнот спря да бърше безупречно лъщящото черно лакирано бюро.

– Пастор Овес е много убедителен писател, нали, сър?

– Действително е такъв, Дръмнот, но основният проблем остава и е следният: човечеството може да съжителства с джуджета, тролове и дори орки, колкото и ужасни да са се показали в някои случаи. И знаеш ли защо е така, Дръмнот?

Секретарят внимателно сгъна кърпата, която използваше за бърсане, и изви очи към тавана.

– Бих се осмелил да предположа, милорд, че в тяхната жестокост разпознаваме себе си?

– О, поздравления, Дръмнот, изглежда, от теб ще стане циник! Гарван гарвану око не вади, а? Хищниците зачитат другите хищни-

ци. Може дори да зачитат плячката: лъвът би могъл да полегне до агнето, макар че впоследствие най-вероятно ще се надигне само лъвът, но той не би легнал до плъх. Сган, Дръмнот, цяла една раса е сведена до сган!

Лорд Ветинари тъжно поклати глава и вечно бдителният Дръмнот забеляза, че пръстите на Негова Светлост за трети път днес се връщат на страницата, озаглавена „Ънгюви съдинки“. При това твърде непривично, сякаш говореше на себе си, докато четеше...

Всеки гоблин по традиция си ги изработва сам от всичко сгодно – от скъпоценни камъни до кожа, дърво или кост. Сред тези съдинки са едни от най-фините изработки с тънки като яйчена черупка стени, откривани някога по света. Плячкосването на гоблински поселения от търсачите на такива произведения и съответното възмездие от страна на гоблините са оставили своя отпечатък върху отношенията между човешката и гоблинската раса чак до наши дни.

Лорд Ветинари прочисти гърло и продължи:
– Отново цитирам пастор Овес, Дръмнот: Трябва да кажа, че гоблините живеят на ръба, често защото са докарани дотам. Там, където нищо не може да оцелее, оцеляват те. Обичайният им поздрав, както изглежда, е: „Беси“, което значи „оцелявай“. Зная, че зад гърба им лежат ужасни престъпления, но самият свят никога не се е отнасял с добро към тях. Трябва да признаем, че онези, които живеят там, където животът виси на по-малко от косъм, разбират

чудовищната алгебра на нуждата, която няма милост. А когато нуждата ги притисне до краен предел... е, тогава идва времето, когато жените трябва да направят ънговата съдинка, наречена „душа на сълзите“ – най-красивата от всички съдинки, изваяна с цветчета и измита със сълзи.

Уцелвайки момента с присъщата му педантичност, Дръмнот постави чаша кафе пред господаря си тъкмо когато лорд Ветинари завърши изречението и вдигна поглед.

– Чудовищната алгебра на нуждата, Дръмнот. Е, поне с нея сме наясно, не мислиш ли?

– Безспорно, сър. Между другото, получихме благодарствено послание от Диамантения крал на троловете за твърдата ни позиция относно проблема с дрогата. Поздравления, сър.

– Едва ли са заслужени – Ветинари махна с ръка. – Знаеш позицията ми, Дръмнот. По принцип нямам нищо против хората да приемат вещества, които ги карат да се чувстват по-добре или по-доволни, или – в тази връзка – да виждат малки танцуващи виолетови феи... или дори своя бог, ако щеш. В крайна сметка мозъкът си е техен и обществото не може да предявява претенции към него, стига през това време да не работят с тежка механизация. При все това да се продава на тролове дрога, от която наистина им избухват главите, е чисто и просто убийство, углавно престъпление. Радвам се, че командир Ваймс напълно споделя мнението ми по този въпрос.

– Действително, сър. Може ли да ви напомня, че той скоро ще ни напусне? Възнамерявате ли да го изпроводите, тъй да се каже?

Патрицият поклати глава.

– Не мисля. Човекът сигурно е ужасно разстроен, а и се опасявам, че присъствието ми може да влоши нещата.

В гласа на Дръмнот се прокрадна нотка на съчувствие:

– Не обвинявайте себе си, милорд. Все пак вие и командирът сте в ръцете на по-висша власт.

Негова Светлост херцогът на Анкх, сър Самюъл Ваймс, командир на Анкх-морпоркската градска стража, трескаво човъркаше с молив в ботуша си, за да спре сърбежа. Не успя. Никога не успяваше. Краката го сърбяха заради чорапите. За стотен път му мина през ума дали да не каже на жена си, че плетенето не е сред ценните ѝ качества, безспорно многобройни. По-скоро би си отрязал крака обаче, отколкото да го стори. Това щеше да ѝ разбие сърцето. А чорапите наистина бяха ужасни, толкова дебели, възлести и неудобни, че му се наложи да си купи ботуши с номер и половина по-големи от ходилата му. И го направи, защото Самюъл Ваймс, който никога не беше стъпвал с религиозна умисъл в някое място за поклонение, боготвореше лейди Сиби и не минаваше ден, без да се изумява, че

тя, изглежда, изпитва същото към него. Той я беше взел за съпруга, а тя му беше дала състояние. Благодарение на нея окаяното, безпарично, мрачно и цинично ченге беше станало богат и влиятелен херцог. Впрочем беше успял да запази циничното, а и волски впряг на стероиди не би могъл да измъкне ченгето от Сам Ваймс – заразата беше дълбоко проникнала, направо втъкана в костите му. И така, Сам Ваймс си търпеше сърбежа и ръсеше благословии, докато им изгуби бройката.

Между ругатните се опитваше да оправи бумацината.

Винаги имаше бумацина. Добре известен факт е, че всеки напън да се намали бумацината винаги приключва с още бумацина.

Разбира се, той имаше служители, които да се оправят с нея, но рано или късно се налагаше най-малкото да я подпише, а ако се окажеше в пълна безизходица – даже да я прочете. Нямаше начин да се измъкне от това. В крайна сметка при всяка полицейска работа неминуемо съществува възможност торът да попадне между перките на вятърната мелница. Инициалите на Сам Ваймс трябваше да са на бумацините, за да уведомят света, че това е *неговата* вятърна мелница и съответно *неговият* тор.

В случая обаче спря, за да повика през отворената врата сержант Дребнодупе, която изпълняваше ролята на негов ординарец.

– Какво става, Веселке? – с надежда запита той.

– Не такава, каквото май имате предвид, сър, но ми се струва, ще се зарадвате да чуете, че току-що получихме съобщение по щракалките от и.д. капитан Треска долу от Куирм. Казва, че я кара добре, сър, и наистина му допадал авекът.*

Ваймс въздъхна.

– Нещо друго?

– Пълно мъртвило, сър – отвърна Веселка, протягайки шия през вратата. – От жегата е. Твърде душно е за бой и твърде влажно за кражба. Не е ли чудесно, сър?

Ваймс изсумтя.

– Където има полицаи, има и престъпления, сержант, запомни го от мен.

– Да, сър, ще го запомня, макар че май ще звучи по-добре с лека преподредба на думите.

– Сигурно няма начин да ми го опростят, а? Сержант Дребнодупе явно се умърлуши.

– Съжалявам, сър, струва ми се, че не подлежи на обжалване. Капитан Керът ще поеме значката ви официално на обяд.

Ваймс удари с юмрук по бюрото си и избухна:

– Не заслужавам такава отношение след цял живот, отдаден на града!

– Командире, ако позволите да кажа, заслужавате много повече.

* Схемата на обмен с куирмската жандармерия работеше много добре: тя получаваше пример за ченгелък ала Ваймс, докато храната в бюфета на участъка в Псевдополис се подобряваше до неузнаваемост благодарение на капитан Емил, макар че той използваше твърде много авек.

Ваймс се отпусна на стола си и изпъшка.

– И ти ли, Веселке?

– Наистина много съжалявам, сър. Знам, че е трудно за вас.

– Да ме натирят след всичкото това време! Молих се, да знаеш, а това не се удава лесно на мъж като мен, можеш да бъдеш сигурна. Молих се!

От стълбището се разнесе шум от стъпки. Веселка видя как Ваймс измъкна кафяв плик от чекмеджето на бюрото си, напъха нещо в него, прокара яростно език по ръба, запечата го със слюнка и го хвърли на бюрото, където то издрънча.

– Ето – процеди той през стиснати зъби. – Значката ми, точно както нареди Ветинари. Оставих я сам. Няма да разправят, че са ми я взели!

Капитан Керът влезе в кабинета, навеждайки се леко, докато минаваше през вратата. В ръката си държеше пакет, а зад гърба му се струпаха неколцина ухилени ченгета.

– Прощавайте, сър, висша инстанция и прочее. Ако от това ще ви олекне, мисля, че сте късметлия да се отървете с две седмици. Отначало тя говореше за месец. – Той подаде пакета на Ваймс и се покашля. – С момчетата посъбрахме нещичко за разтуха, командире – обяви с насилена усмивка.

– Предпочитам нещо смислено, като да си бъда началник на полицията – изсумтя Ваймс, като грабна пакета. – Знаеш ли, предполагах, че ако им позволя да ме отрупат с достатъчно

титли, евентуално ще получа някаква, която да ми отърва. – Той отвори пакета и за всеобща радост на тайните наблюдатели, измъкна малка шарена кофичка с лопатка.

– Знаем, че няма да ходите на море, сър – започна Керът, – но...

– Де да беше на море – въздъхна Ваймс. – В проклетото море стават корабокрушения, навъртат се контрабандисти, давят се хора, шири се престъпност! Случва се нещо интересно!

– Лейди Сибил каза, че ще откриете много интересни неща, сър – сподели Керът.

Ваймс изсумтя.

– Сред природата! Какво интересно става сред природата, а? Знаеш ли защо ѝ викат природа, Керът? Защото там, да му се не види, няма нищо освен проклети дървета, по които се предполага да се прехласваме, но всъщност това са си грамадни плевели! Ще бъде пълна тъпня! Просто като една предълга неделя! И ще трябва да се срещам с разни благородия!

– Сър, ще ви се отрази добре. Не сте си вземали ни един почивен ден, освен ако не сте били ранен – посочи Керът.

– И дори тогава се тревожи и роптае непрекъснато – додаде глас от прага. Принадлежеше на лейди Сибил Ваймс, а самият Ваймс изпита възмущение от начина, по който хората му отстъпваха пред нея. Той, разбира се, безумно обичаше лейди Сибил, но не можеше да не забележи как напоследък сандвичът му с бекон, маруля и домат вече не е традиционният сандвич

с бекон, домат и маруля, а е с маруля, домат и бекон. Всичко в името на здравето, разбира се. Което си беше конспирация. Как така изобщо не е открит зеленчук, който е вреден за здравето, а? И какво толкова им има на пържените лучени кръгчета, а? Те нали са си лук? Карат те да пускаш газове, нали така? А това е добре за стомаха, нали? Беше сигурен, че го е чел някъде.

Двуседмичен *отпуск* с всяко ядене под надзора на жена му. Направо немислимо, но въпреки това мисълта не излизаше от ума му. Да не говорим за малкия Сам, който растеше като плевел и се вреше навсякъде. Свежият въздух щеше да му се отрази добре по думите на майка му. Ваймс не беше спорил с нея. Нямаше смисъл да спори със Сибил, защото дори съпругът да смята, че е надвил, по някаква недостъпна за мъжете магия накрая все излиза, че всъщност е в голяма грешка.

Поне му позволиха да тръгне от града в униформата си. Тя беше част от него – бронята, очукана досущ като собственика си, само дето в нейния случай кусурите можеха да се поправят.

Седнал със сина в скута си, Ваймс се взираше в отдалечаващия се град, докато каретата бързо напредваше към двуседмичната пасторална забрава. Почувства се като низвергнат. Погледнато от добрата страна обаче, в града нямаше как да не стане някое чудовищно убийство или ужасна кражба, които поради *особено*